

HELSINGIN SANOMAT KULTTUURI

C KULTTUURI
KOTIKULMILLA-ILMOITUKSET
MIELIPIIDE
NIMIÄ TÄNÄÄN
PERHEILMOITUKSET
MINNE MENNÄ

KULTTUURI, PL 85, 00089 SANOMA
(09) 122 2593, FAKSI (09) 122 2609,
hs.kulttuuri@hs.fi

Suomea ei huolittu Frankfurtin messuille

► Suomen kulttuuriviennin suurin hanke kaatui yllättäen

► ”Bochumin tehtaan sulkeminen ei tehnyt ilmapiiriä Suomelle suotuisaksi”

Jukka Petäjä
HELSINGIN SANOMAT

► Suomesta ei tule Frankfurtin kirjamessejen teemamaata vuonna 2011. Parisista työmatkalta tavoitettu Suomen kirjallisuuden tiedotuskeskuksen johtaja **Iris Schwanck** kertoo, että hän sai lentokoneeseen noustessaan tiedon kielteisestä päätöksestä Frankfurtin kirja-

messujen toimitusjohtajalta **Jürgen Boosilta**.
”Kielteinen päätös on valtava pettymys, koska Suomen tarjoama ohjelmakokonaisuus oli erittäin hyvä ja suomalaisella kirjallisuudella on mukava noste juuri nyt Saksassa”, Schwanck toteaa.
Frankfurtin kirjamesseut valitsi vuoden 2011 teemamaaksi Islannin, joka oli Suomen

ohella toinen teemamaan statuksen hakija.
”Jürgen Boos perusteli Islantiin päätymistä sillä, että messut halusivat valita vuoden 2011 teemamaaksi nimenomaan jonkin pienen maan, koska tänä vuonna kohdemaana on Turkki, seuraavana vuonna Kiina ja vuonna 2010 taas Argentiina.”

Frankfurtin kirjamessejen kielteinen päätös oli yllätys, jota harva osasi Suomessa odottaa. Hanke lähti hyvin liikkeelle, osin kirjamessejen omasta aloitteesta.
Suomi lähetti hakemuksensa Frankfurtin kirjamesseille jo lokakuun puolivälissä 2007, jolloin kirjamessejen organi-

saatio viestitti, että Suomen hakemus on vahvassa myötätulessa. Jokin kuitenkin muutti messuorganisaation mielen.
”Yksi syy voi tietenkin olla se, että Islanti on jo pitkään ilmaissut halunsa kirjamessejen teemamaaksi ja on ollut äärimmäisen aktiivinen. Suomi heräsi tässä asiassa vasta muutama vuosi sitten”, Iris Schwanck huomauttaa.

Sen sijaan vetoaminen Islantiin pieniuuteen vaikuttaa teko-syyllä.
Teemamaana näyttäytyminen Frankfurtin kirjamesseilla olisi ollut kautta aikain suurin yksittäinen kulttuuriviennin kansallinen hanke Suomessa. Tarkka kustannusarvio ei ol-

lut ennakkoon tiedossa, mutta Suomen hankkeeseen varaa-

man panostuksen arveltiin kohoavan ainakin noin viiteen miljoonaan euroon.

Ennakkovalmisteluihin on myönnetty tänä ja viime vuonna yhteensä kolmisenkymmentätuhatta euroa.
Nokian päätös sulkea Bochumin tehdas on nostanut paljon kielteisiä tunteita Suomelle, jota kohtaan Saksassa. Ilmapiirin muuttuminen ei ole helpottanut Suomen hakemuksen käsittelyä, uskoo Suomen kirjallisuuden tiedotuskeskuksen johtaja Iris Schwanck.

”Kyllä Jürgen Boos sanoi suoraan, että Bochumin tilanne ei tehnyt ilmapiiriä kovin suo-

tuisaksi Suomelle, mutta tarjosi uutta mahdollisuutta vuosiksi 2013–14.”

Schwanckin mukaan uusi tarjous otetaan vastaan, mutta hakemuksen jättäminen vaatii poliittista päätöstä, koska hankkeeseen on saatava mukaan eri hallinnon alat.

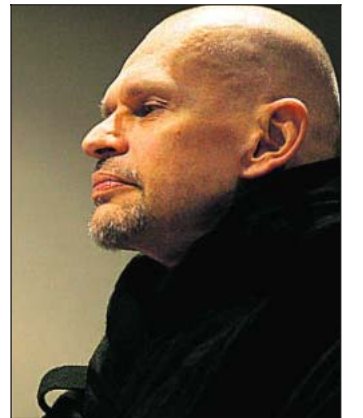
Nyt hylätyn hakemuksen takana olivat opetusministeriö, ulkoministeriö ja kauppa- ja teollisuusministeriö. Hakemuksen allekirjoitti kulttuuriministeri **Stefan Wallin** (r).

Frankfurtin kirjamessejen vuoden 2011 teemamaan valinta ei sujunut aikataulun mukaisesti mikä sekun kertoo päätöksenteon vaikeudesta. Alun perin päätös piti ilmoittaa jo marraskuussa 2007.

Aikataulun venähtäminen söi Suomen mahdollisuuksia.

Iris Schwanckia harmittaa, että hyvä mahdollisuus Saksassa jäi nyt hyödyntämättä. ”Tämä oli kulttuuriviennin kärkihankkeita, jossa olivat mukana eri ministeriöt – kulttuurinen ja poliittinen tahto. Samaten hakemuksen teema *Lukuaa Suomi* herätti etukäteen innostusta Saksassa.”

Suomalainen kirjallisuus näkyy yhä paremmin Saksassa, jossa julkaistaan vuosittain jo 30–40 suomalaista kirjaa. Viiden myydyimmän suomalaisen kirjailijan teoksia myytiin Saksassa yli kaksi miljoonaa kappaletta vuosina 1997–2006. ”Kaikupuhjaa olisi ollut.”

Jorma Uotinen

Jorma Uotinen valitsee Sarjakuva-Finlandian saajan

► Uuden sarjakuvapalkinnon, Sarjakuva-Finlandian, saajan valitsee tanssitaiteilija **Jorma Uotinen**. Ensimmäinen Sarjakuva-Finlandia myönnetään Tampere Kuplii -sarjakuvafestivaalin yhteydessä 20. huhtikuuta.

Sarjakuvan tunnustus-palkinto myönnetään kotimaiselle tekijälle ansiokkaasta sarjakuva-albumista, jonka hän on tehnyt yksin tai toisen osapuolen kanssa.

Keskiviikkona julkistettiin myös Sarjakuva-Finlandian ehdokkaat. Kymmenen ehdokkaan joukosta löytyvät esimerkiksi **Juba Tuomola** (*Vitvi ja Wagner juhla*) sekä **Milla Paloniemi** (*Kiroileva siili*). Sarjakuva-Finlandian palkintosumma on 5 000 euroa.

STT

Kustantaja vetää vielä kolme Porman kirjaa markkinoilta

► Dekkarikirjailija **Maija Porman** kolme viimeistä kirjaa kustantanut Averssi vetää kustantamansa Porman kirjat pois markkinoilta.
Porma on Averssin ainoa kirjailija ja asiasta ilmoitti kustantamossa työskentelevä Porman aviomies. Käytännössä kyse on siis omakustanteista.

Helsingin Sanomat kertoi keskiviikkona, että Pilot-kustannuksen julkaisemasta Porman teoksesta *Pohjalainen pankkiryöstö* on löytynyt lukuisia kohtia, jotka on kopioitu Outi Pakkasan romaanista. Pilot ilmoitti uutisen jälkeen vetävänsä Porman teoksen pois markkinoilta.

HS

Seuran uudeksi päätoimittajaksi Saija Hakoniemi

► Seura-lehden uudeksi päätoimittajaksi on nimitetty lehden toimituspäällikkö **Saija Hakoniemi**, 42.

Hakoniemi on aiemmin työskennellyt muun muassa Koti ja keittiö -lehden toimitussihteerinä, Iita-Sanomien tuottajana sekä Eeva-lehden toimittajana. Seuran toimituspäällikkönä hän on ollut vuodesta 2004.

Seuran entinen päätoimittaja **Pekka Numminen** irtisanoutui tehtävästään viime perjantaina. Seuraa julkaisee Yhtyneet Kuvalehdet. STT

Käsikirjoittajien lakon tappioiksi arvioidaan 2,5 miljardia dollaria

LOS ANGELES. Hollywoodin käsikirjoittajien lakko on aiheuttanut Los Angelesin alueelle 2,5 miljardin dollarin (noin 1,7 miljardin euron) tappiot, yhdyksvaltalainen ekonomisti **Jack Kyser** arvioi Economic Forecast -raportissa.

Hänen mukaansa miljarditappiot kertyivät muun muassa tv-ohjelmien maksamatta jääneistä palkoista sekä lykätystä filmihankkeista.
Lakko heijastui lisäksi tv- ja elokuvatuotantojen oheispalveluihin. Hollywoodin käsikirjoittajien lakko alkoi 5. marraskuuta ja kesti kolmisen kuukautta. STT-Reuters

Milana sai tunteilevat fanit äidinperintönä

► Milana Mistic lauloi levyllisen Laila Kinnusen hienoja hittejä

Pirkko Kotirinta
HELSINGIN SANOMAT

► **Milana Mistic** päätyi sittenkin levyttämään äitinsä **Laila Kinnusen** tunnetuksi tekemää musiikkia, vaikka vannoni pitkään pontevasti, että ei.

Ei missään tapauksessa! Pyyntöjä Lailan laulmien kappaleiden esittämisestä on sadellut siitä lähtien, kun Milana lähti keikoille ensilevynsä julkaistuaan 1991.

”Olin saanut levyn valmiiksi **Johnny Lee Michaelsin** ja **Raine Salon** kanssa. Ja sitten keikoilla kaikki tuli pyytämään, että voisinko laulaa *Lazzarellan*...”, Milana Mistic (s. 1970) virnistää. ”Mä olin ihan että mitä? Miksi?”

Lazzarellaa ei maaliskuun alussa ilmestyvällä levyllä kuulla, mutta muita iki-ihania italoiskelmiä kyllä, samoin sensuella bossa novaa ja myös liikuttava venäläinen kansanlaulu *Tiet*. Sen tekstiä jopa Lailan äiti kuunteli tämän elämän vertauskuvana.

”Silloin alussa oli järkytys tajuuta, kuinka suosittu äiti on ollut”, Milana muistelee keikkajaan. Hänen kasvaessaan Lailan suuruus oli enää muisto. Ja tähteyden aikanaan ”äiti oli se suuri glamour-esiintyjä, jota ihmiset eivät välttämättä uskaltaneet lähestyä”, Milana sanoo. ”Minä sain sitten nämä fanit ikään kuin perintönä.”

Nyt tunteikaista palautetta on varmasti luvassa vielä tuplasti enemmän, kun keveät laulut nostavat esiin myös niiden alkuperäisen esittäjän traagisen elämäntarinan.

”Olen kehittänyt päähini säätönapin, jolla säädän, että nyt en tunteile. Ja onneksi on ihmisiä, joiden seurassa voin sitten tunteilla rauhassa.”

Heihin kuuluu myös Helsin-

Milana Mistic lähtee äitinsä Laila Kinnusen ohjelmistolla myös konsertteille. – Ravintola Kaivohuone oli yksi 1960-luvun keskeisiä huvittelupaikkoja Helsingissä.

gissä asuva muusikko **Miso Mistic**, joka kannusti Milanaa tähän projektiin vankasti.

Kun Milana laulaa vaikkapa sävelmää *Kun*, moni heristää taatusti korviaan. Ruotsalaisen **Bo Nilssonin** säveltämässä sambassa tytär fraseeraa hähkähdyttävästi äitinsä tavoin: kiisuotteleva sävy on sama, samoin s-kirjaimen soitto.

”Ne fraseerukset tulevat suoraan jostakin tunnemuistis-

ta. Esimerkiksi 1960-lukuun kuuluva tyyli keimailla on mun mielestä ja silmissä, silmien takana”, Milana sanoo. Hän lauloi näitä lauluja äitinsä kanssa pikkutyttöä keittiön pöydän ääressä tahtia naputellen. Äiti oli tarkka sanojen painotuksista ja syytyi erityisesti latinalaisista kappaleista. Rytmiä piti olla!

Milana puhuu ”Riminsaudista” ja ”ihanasta viattomuudesta”, jota vanhat laulat-

henkivät: ”On kivaa, kun edes jossain on hitunen viattomuutta.”

Suurin osa valituista kappaleista on ajan tyylin mukaan käännösmelodioita. Poikkeuksen tekee kaunis *Lauluni*, jonka **Rauno Lehtinen** (1932–2006) sävelsi Kinnuselle. Tämä levytti sen vuonna 1968. ”Sanat koskettavat henkilökohtaisesti, koska se on niin selvästi laulajan laulu.”
Lehtisestä Milanalla on läm-

piä ajatuksia muutenkin. Tämä pysyi Laila Kinnusen ystäväny myös menestyksen jälkeä. *Lauluni* sai antaa nimen koko albumille, me-muodossa: *Laulumme*.

Alkusušys levyn tekoon tuli Tampereelta. Joukko sikäläisiä jazzmuusikoita pyysi Milanaa kuuntelemaan Lailan repertuaarista tekemään nauhoituksia. Alkuperäissovituksen nuotinnokista vastasi **Saku Järvinen**.

”He olivat kivoja ihmisiä ja siellä oli lämmin meininki. Tuli tunne, että voisihan sitä keikella laulaakin.”

Loputkin omat ennakkoluulot karisivat, kun Milanan oman rokkiprojektin nuoret muusikot pitivät ideaa hienona. ”Ajattelin, että katuisin loppuikäni, ellen nyt tekisi tätä. Ovathan nämä laulut myös ensimmäisiä, joita olen elämässäni kuullut.”

”Mulle on myös hyvin tärkeä se, että sain sen ensimmäisen levytyssopimuksen silloin aikanaan ihan itsenäni. Vasta myöhemmin levy-yhtiössä selvisi, että äitini sattui olemaan tällainen superstar.”

Mukavien yhteensattumien kautta tuottajaksi löytyi nyt **Juha Tikka**, joka vastaa myös osasta sovituksia.

Hyviä yhteensattumia on ollutkin jo melkein pelottavan monia: ”Kun isovanhemmat ovat mut kasvattaneet, taustalla on vanha opetus: jos liikaa tapahtuu hyvää, kohta vedetään matto alta.”

Studiossa Milana sai helposti kiinni lapsuuden tunteista, kun äidin levyjen tahdissa tuli laulettua ja haaveiltua. Äidin, joka enimmäkseen oli poissa-oleva. Ja kun hän oli paikalla, hän oli usein humalassa, kuten **Reijo Ikävallan** kirjoittamassa elämäkerrassa *Valoa ikkunassa*.

Jotain pysyvää on elämässä hyvä olla, siihen tulokseen Milana on tullut

sa (2001) voi lukea.

Tuon elämäkerran Milana sanoo allekirjoittavansa. Vuotta myöhemmin ilmestynyt *Lailan laulu* sen sijaan tehtiin Milanalta mitään kyselemättä.

Laila levytti aikanaan myös duettoja sisarensa **Ritva Kinnusen** kanssa. Suosituin oli *Pojat*. Milanakin laulaa levyllä duettoa, mutta yksin, itse itsensä kanssa.

Sävelmänä on *Lauantai*. ”Me juteltiin äidin kanssa musiikista jonkin verran ja jäi mielikuva, että äidin mielestä erityisesti mustat laulajat ovat ihmisiä, joita kannattaa kuunnella tarkkaan.”

Laila Kinnunen esitti televisiossa uusimpia käännösmelodioita karismaattisesti ja levytti kotoisten tanssinumeroiden rinnalla aikakauden hienointa populaarimusiikkia kuten bossa novaa tyylikkäästi.

Todellisuus tanssipaikoilla

TAUSTA

Laila ja Milana, äiti ja tytär

► **Laila Kinnusen** (1939–2000) laulajanura alkoi jo 16-vuotiaana ja nousi nopeasti kukoistukseen, jota kesti kuitenkin vain runsaat kymmenen vuotta.

Kinnunen oli sotalapsena Ruotsissa 1944–50, mikä jätti tietyn levottomuuden tunteen loppuelämäksi. Ruotsissa syntyi rakkaus jazziin ja intotohimo musiikkiin vahvistui.

Kinnunen voitti iskelmäluukilpailun 1955 ja aloitti samana vuonna 16-vuotiaana Lasse Pihlajamaan orkesterin solistina. Ensilevy *Lazzarella* (1957) oli menestys.

Televisio teki Kinnusesta yhä suosittumman 1960-luvulla. Hän levytti, näytteli, esiintyi ulkomailla ja eli kiihkeästi yksityiselämänsä, jota myös lehdet herkeämättä seuraisivat. Vuoteen 1968 mennessä

Kinnunen ehti levyttää noin 130 laulua. Hän teki valtavasti töitä ja sai arvostusta myös muusikoilta. Laulaja yritti paluuta vielä myöhemmin, onnistumatta. 1980 levytetty single *Toiset meistä* jäi viimeiseksi äänitteeksi.

Milana Mistic syntyi 1970 lyhyestä avioliitosta jugoslavalaisen Miso Misticin (s. 1947) kanssa. Pari erosi 1972. Milana on kasvanut äitinsä vanhempien kanssa. Huoltajuus siirtyi heille 1977.

Ensilevy *Milana* ilmestyi 1991, *Serenata* 1993, latinohenkisen *Sydän saa merkin* 2001 ja pop-rock-levy *Väärää rakkautta* 2007.

Vuonna 2004 Milana edusti Suomea **Petri Kaivannon** kanssa Romaniassa Kultainen hirvi -kilpailussa. Suomalaiset

Laila ja Milana 1970-luvun alussa.

tulivat tosin diskatuiksi kisas- ta, sillä paikallinen tähtilaulaja **Radu Ilie** innosti heidän Illeen kappaleesta tekemään rock-henkistä cover-esityksestään niin, että hyppäsi lavalle suorassa tv-lähetykses-

sä. Ille sai tv-karanteenin – ja suomalaiset jäivät romanialaisten mieleen. ”Viime vuonna sieltä tuli jonkin verran gramex-korvauksia”, Milana toteaa.

Pirkko Kotirinta